

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 601-01-2/2020/14 EPA 1441-VIII
Ljubljana, 9. 12. 2020

Državni svet Republike Slovenije je na 35. seji 9. 12. 2020, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (ZVrt-G) - skrajšani postopek

Državni svet je obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (ZVrt-G), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Državni svet **podpira** predlog zakona.

Novela zakona prinaša nekaj novosti, s katerimi naj bi se izboljšalo uresničevanje veljavnega zakona s strani različnih izvajalcev, in opredeljuje učinkovite ukrepe za vzpostavitev zakonitega stanja. Predlog tako prepoveduje opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje in varstva otrok tistim fizičnim in pravnim osebam, ki niso vpisane v razvid izvajalcev javno veljavnih programov ali v register varuhov predšolskih otrok, opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje in varstva otrok, in določajo stroge sankcije za kršitev te prepovedi. S zakonom se omogoča razmejitev med dejavnostjo predšolske vzgoje in dejavnostjo varstva otrok ter drugimi storitvami, ki so namenjene predšolskim otrokom, vendar njihov osnovni namen ni varstvo predšolskih otrok (npr. animacije, organiziranje rojstnodnevnih zabav).

Zakon dograjuje institut varuha predšolskih otrok na domu z rešitvami, ki določajo pravila za nadomeščanje odsotnega varuha tako za krajšo kot tudi daljšo odsotnost. Varuh mora imeti na vidnem mestu objavljeno odločbo o vpisu v register, zakon mu določa obveznost varuha, da ima s starši otrok sklenjene pisne pogodbe in da vodi evidenco otrok, ki jih varuje na domu.

V zakon se tudi vnaša zaveza iz koalicijske pogodbe glede ponovnega uvajanja brezplačnega vrtca za drugega otroka, ki je hkrati s starejšim sorojencem v vrtcu. Vrtec za tretjega otroka iz iste družine, ki je hkrati v vrtcu s starejšima, je za starše brezplačen. Na novo pa zakon pravico do brezplačnega vrtca širi na družine, ki imajo tri ali več otrok tako, da je tretji in vsak nadaljnji otrok upravičen do brezplačnega vrtca, ne glede na to, ali je še kateri otrok v vrtcu ali ne.

Predlog zakona prinaša še redakcijsko uskladitev določil Zakona o vrtcih z določbami Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami.

Državni svet ugotavlja, da zakon ureja nekatera bistvena vprašanja, ki so se v preteklosti izkazala za problematična. Obenem pa izpostavlja nekaj vprašanj, ki jih

trenutni zakon ne naslavlja. V ospredju izpostavlja možnost, da lahko občine odločajo o razporejanju sredstev javnim vrtcem ob hkratnem zagotavljanju zasebnih vrtcev. V praksi izstopa problem, ko mora občina financirati zasebne vrtce, čeprav so v javnih vrtcih prosta mesta. Ob tem izpostavlja velik pomen organiziranja mreže javnih vrtcev, ki zaradi visokih strokovnih standardov omogočajo kakovostno vzgojo. Posebna skrb je v tej mreži namenjena vzgoji otrok s posebnimi potrebami, ki je z vidika zahtevnosti in dostopnosti še najbolj občutljivo področje, ter tudi otrokom priseljencev.

Državni svet ugotavlja, da se ob podpori namenu po večji vključitvi otrok v javne vrtce z uvedbo brezplačnega vrtca za drugega otroka se pojavi vprašanje, kako zagotoviti dovolj prostih mest za kakovostno vzgojo vseh otrok, upoštevajoč Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca. Pravilnik v 19. členu določa, da se na otroka zagotovi praviloma 4 m², vendar ne manj kot 3 m² notranje igralne površine, osnova za izračun igralne površine pa je 22 otrok na oddelek. Odstopanje od teh normativov je omogočeno do 1. 9. 2023, v tem režimu naj bi bilo 72 občin. Številne občine pa se že zdaj soočajo s povečanim vpisom otrok v vrtce, tudi zaradi vedno večjega priseljevanja družin. Zato občine pogosto ne morejo zagotoviti dovolj prostih mest v javnih vrtcih glede na standarde.

Državni svet opozarja tudi na problematiko organiziranja vrtcev in zaskrbljujoče veliko vrtcev, organiziranih v sklopu šol, saj je le 108 samostojnih vrtcev oz. 24 %, vrtcev v sklopu osnovne šole pa kar 50 %, 26 % je zasebnih vrtcev. Po 44. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja se samostojni vrtec lahko ustanovi, če je organiziranih vsaj 20 oddelkov. V praksi pa je v vrtcih ob osnovnih šolah pogosto več kot 20 oddelkov. Zastavlja se vprašanje, kako država razume razvoj predšolske vzgoje v Sloveniji, saj je pedagoško vodenje vrtca povsem drugačno od vodenja šole, zato se v praksi pojavljajo različne težave oz. odstopanja od teh pedagoških standardov.

Državni svet poudarja nujnost čimprejšnje ureditve problematike ustanavljanja in financiranja zasebnih vrtcev. Zagotavljanje vključevanja otrok v javno mrežo vrtcev je prednostna naloga, ali je zato obvezno sofinanciranje zasebnih vrtcev s strani občin sploh smiselno. Še posebej je pri tem problematično, če imajo vrtci, ki izvajajo javno službo (ali imajo koncesijo), dovolj prostih mest za vse otroke. Državni svet podpira predlog za spremembo 34. člena Zakona o vrtcih spremeni na način, da lahko občine vplivajo na ustanavljanje tistih zasebnih vrtcev, ki pričakujejo sofinanciranje občin, ter lahko tudi zavrnejo financiranje zasebnega vrtca, če je v javnem vrtcu na njihovem območju dovolj prostih mest za vse otroke. Tak predlog zagotavlja, da občina na svojem območju vpliva na oblikovanje mreže vrtcev, ki jih (so)financira. Glede povečevanja stroškov občin zaradi zagotavljanja višjih stroškov za nudenje dodatne strokovne pomoči otrokom s posebnimi potrebami, ki so vključeni v redne oddelke javnih vrtcev, pa Državni svet opozarja, da so stroški vezani tako na zagotavljanje posebne skrbi in drugačnega pristopa pri vzgoji otrok s posebnimi potrebami kot na zagotavljanje dodatnega prostora. V zvezi s prakso v nekaterih občinah, kjer skušajo zmanjšati stroške za te namene tudi z zagotavljanjem strokovne pomoči prek mehanizma javnih del, Državi svet opozarja, da tak način zagotavljanja dodatne strokovne pomoči ni primeren. Državni svet opozarja, da je treba v okviru zakonodajnega urejanja področja predšolske vzgoje nujno nasloviti tudi vprašanje

virov financiranja za dodatno zaposlovanje računalničarjev ter napredovanja zaposlenih v vrtcih.

Državni svet ugotavlja, da se s podporo povečevanja vključevanja drugega otroka pod ugodnejšimi pogoji povečuje prostorska stiska v vrtcih. Država bi ta problem morala obravnavati dolgoročno in kompleksno v povezi s sistemom organiziranosti mreže javnih vrtcev, občinam pa podeliti več pristojnosti pri ustanavljanju in financiranju vrtcev oz. organizaciji mreže vrtcev na svojem območju. Ob tem se postavlja smiselnost financiranja zasebnih vrtcev, če javni vrtci niso polno zasedeni. Državni svet izpostavlja, da glede prostorskih normativov Slovenija zaostaja za primerljivimi državami, po kakovosti strokovnih vzgojnih standardov pa se uvršča v sam vrh. Tudi mednarodne raziskave OECD kažejo, da slovenski vrtci opravljajo zelo pomembno nalogo, saj z vključevanjem otrok iz vseh socialnih in kulturnih okolij otrokom omogočajo enako temeljno izhodišče za nadaljevanje izobraževanja. Pomembnost vključevanja čim večjega števila otrok v vrtce ter stiki otrok z vrstniki je pomembno tudi z vidika njihovega kognitivnega in socialnega razvoja.

Državni svet pričakuje od pristojnega ministrstva, da bo nadaljevalo s pripravo zakonskih sprememb glede izpostavljenih vprašanj in odpravilo anomalije ter že v prehodno obravnavo vključilo vse relevantne deležnike od strokovnih združenj, skupnosti občin do reprezentativnih sindikatov itd. V predšolsko dejavnost je vključenih 90.000 otrok, ki večino dneva preživijo v vrtcih, zato je še kako pomembno, da se zagotovijo kakovostni strokovni in tehnični pogoji za kakovostno izvajanje vzgojnih programov.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Branimir Štrukelj.

Alojz Kovšca
predsednik